

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-06-04/2012
P/12/105

Rzeszów, dnia sierpnia 2012 r.

Pani
Jadwiga Cwynar
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Łąncucie

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r. poz. 82), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie skontrolowała Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie w zakresie funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności w latach 2010 – 2012 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 13 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przedstawia Pani Przewodniczącej niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działalność Zespołu w zakresie wykonywania orzecznictwa o niepełnosprawności w latach 2010 – 2012 (I półrocze).

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowości polegały w szczególności na naruszaniu przepisu § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w *sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.) określającego, że przewodniczącym składu orzekającego

jest lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej. O zapewnienie wyznaczania na przewodniczących składu orzekającego lekarzy, spełniających powyższy wymóg rozporządzenia, wnioskowała NIK po podobnej kontroli, przeprowadzonej w 2004 r. Inną nieprawidłowością było nieczytelne podpisywanie orzeczeń przez członków składów orzekającego, co było niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 14 i ust. 2 pkt 16 cyt. rozporządzenia.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie powołany został przez Starostę Łąncuckiego zarządzeniem nr 9/02 z dnia 1 kwietnia 2002 r., po uzyskaniu zgody Wojewody Podkarpackiego. W skład Zespołu wchodził: przewodniczący, sekretarz, lekarze, psycholog, pedagodzy, doradcy zawodowi i pracownicy socjalni. Członkowie Zespołu spełniali wymogi kwalifikacyjne, określone w § 21 ww. rozporządzenia oraz odbyli szkolenia uzyskując zaświadczenia uprawniające do orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, zgodnie z § 23 tego rozporządzenia.

W kontroli ustalono, że w latach 2010 – 2012 (I półrocze) Zespół wydał ogółem 1.084 orzeczenia o niepełnosprawności oraz 4.587 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Ponadto, Zespół wydał 124 orzeczenia odmawiające ustalenia niepełnosprawności oraz 332 orzeczenia odmawiające ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Analiza 60 losowo wybranych orzeczeń, tj.: 15 o niepełnosprawności (1,4% takich orzeczeń), 15 o ustaleniu stopnia niepełnosprawności (0,3%), 15 odmawiających ustalenia niepełnosprawności (12,1%) oraz 15 odmawiających ustalenia stopnia niepełnosprawności (4,5%) – wykazała, że zawierały one elementy określone w § 13 ust. 1 i 2 cyt. rozporządzenia. Treść uzasadnień, zamieszczonych w poszczególnych orzeczeniach, nie różniła się zasadniczo od siebie: była taka sama lub podobna. W sposób uogólniony podawała fakty i dokumenty, o których mowa w § 13 ust. 4 cyt. rozporządzenia, co wynikało ze stosowania przez Zespół wzorów uzasadnień, podanych przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w skrypcie pt. *Postępowanie przed Zespołem Orzekającym o Niepełnosprawności lub Stopniu Niepełnosprawności*.

Ustalono, że wnioski o wydanie orzeczeń o niepełnosprawności rozpatrywane były przez Zespół w dwuosobowych składach orzekających, złożonych z lekarza oraz pedagoga. Wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności również rozpatrywały składy dwuosobowe,

przy czym zawsze uczestniczył w nich lekarz i pracownik socjalny lub doradca zawodowy, a w przypadku chorób psychicznych – psycholog.

Przy rozpatrywaniu wniosków przestrzegano terminów, określonych w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nieprzestrzeganie przepisu § 19 ust. 2 cyt. rozporządzenia, określającego, że przewodniczącym składu orzekającego powinien być lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka.

W kontroli ustalono, że w 8 przypadkach (26,6% badanych orzeczeń dot. dzieci) specjalizacja przewodniczącego składu orzekającego nie była zgodna z głównym schorzeniem dziecka, w tym:

- w przypadku 6 orzeczeń (nr: PZO 8211/z/173/10, PZO 8211/z/524/10, PZO 8211/z/323/10 i PZO 8321.1.275.2011, PZO 8321.1.101.2012 i PZO 8321.1.62.2012), przewodniczącym składu orzekającego był lekarz specjalista w zakresie pediatrii, a rozpoznaną chorobą zasadniczą dziecka była – odpowiednio: choroba psychiczna (2), upośledzenie umysłowe (2), epilepsja (1) i schorzenie neurologiczne (1),
- w przypadku 2 orzeczeń (nr: PZO 8321.1.403.2011, PZO 8321.1.67.2012), przewodniczącym składu orzekającego był lekarz specjalista w zakresie chorób płuc, a rozpoznaną chorobą zasadniczą dziecka była odpowiednio: choroba psychiczna oraz łuszczyca.

Przyczyną powstania tych nieprawidłowości był brak w Zespole specjalistów dziecięcych w zakresie psychiatrii, neurologii i dermatologii.

Ustalono, że w 18 na 60 analizowanych orzeczeń (30%), orzeczenia zawierały nieczytelny podpis (parafę) członka składu orzekającego, co stanowiło naruszenie § 13 ust. 1 pkt 14 i ust. 2 pkt 16 cyt. rozporządzenia, zgodnie z którym orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera: *podpis z podaniem imienia i nazwiska przewodniczącego składu orzekającego oraz pozostałych członków tego składu.*

Podpisy przewodniczącego składu orzekającego zawierały imię i nazwisko.

W kontroli ustalono, że – w badanym okresie – do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wniesione zostały 472 odwołania od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz 80 odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności, wydanych przez

Zespół. Spośród nich, Wojewódzki Zespół utrzymał w mocy 205 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, a 232 rozpatrzył pozytywnie dla skarżących oraz utrzymał w mocy 46 orzeczeń o pełnosprawności, a 32 rozpatrzył pozytywnie dla skarżących.

W kontroli ustalono, że Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOON) umożliwia gromadzenie danych określonych w art. 6d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) oraz § 3 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia MPiPS z dnia 28 listopada 2007 r. *w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności* (Dz. U. Nr 228, poz. 1681).

Zgodnie z § 7 cyt. rozporządzenia Zespół, w celu zabezpieczenia danych osobowych zgromadzonych w systemie, opracował stosowną *Instrukcję Zarządzania Systemem Informatycznym*.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Zespół w sposób gospodarny dysponował środkami publicznymi przeznaczonymi na wykonywanie orzecznictwa.

Wydatki na działalność Zespołu finansowane były przede wszystkim ze środków budżetu państwa: w 2010 r. – w 97,9%, w 2011 r. – 98,2% oraz w I półroczu 2012 r. – w 100%. Wydatki te w 2010 r. wyniosły 246,2 tys. zł, w 2011 r. – 273,5 tys. zł i w I półroczu 2012 r. – 128,7 tys. zł, a dotyczyły głównie wynagrodzenia pracowników i członków Zespołu. W Zespole zatrudnione były 4 osoby, w tym 3 osoby (przewodniczący i referenci) – na pełnym etacie oraz główny księgowy – na ¼ etatu. Pracownicy obsługi administracyjnej zatrudnieni byli na podstawie umów o pracę, a członkowie Zespołu – na podstawie umów zlecenia. Wydatki zrealizowane przez Zespół poniesione zostały na działalność związaną z wykonywaniem orzecznictwa, w granicach kwot ustalonych w planie finansowym.

W kontroli ustalono, że pomieszczenia Zespołu spełniały warunki organizacyjne i techniczne, określone w §§ 24 i 25 cyt. rozporządzenia z dnia 15 lipca 2003 r.

Wejście do budynku dostosowane było do potrzeb osób niepełnosprawnych, a powierzchnia pomieszczeń Zespołu i ich wyposażenie umożliwiały osobom niepełnosprawnym samodzielne użytkowanie i bezpieczne poruszanie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie:

- wyznaczania, na przewodniczących składów orzekających, lekarzy spełniających warunków, określony w § 19 ust. 2 cyt. rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w *sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności*,
- na wydawanych orzeczeniach, podpisów z podaniem imienia i nazwiska członków składu orzekającego, zgodnie z wymogami § 13 ust. 1 pkt 14 i ust. 2 pkt 16 cyt. rozporządzenia.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Przewodniczącą, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Przewodniczącej prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.